

Euroopan unioni suomalaisessa mediassa - pääkirjoitukset

Sisällysluettelo

	sivut
Sisällysluettelo	2
Analyysin tausta	3
Löydökset koko aineistosta	7
Mediakohtaiset huomiot	17
Yhteystiedot	42

Analyysin taustat

Selvityksen taustasta

Pääkirjoitusten kokonaismäärä	299
kokonaistavoittavuus	66 miljoonaa

- Analyysin tässä osiossa tutkittiin 16 suomalaisen median Euroopan unionia käsitteleviä pääkirjoituksia ajalla 1.4.-30.9.2023.
- Pääkirjoituksista tutkittiin, kuinka paljon EU-aiheita taustoitettiin, mitä tahoja/keskustelijoita taustoituksissa siteerattiin ja mitä aiheita käsiteltiin useimmin. Lisäksi arvioitiin, suhtauduttiinko Euroopan Unionin tai sen tekemiin päätöksen kriittisesti, neutraalisti vai positiivisesti. Millaisia näkökulmia nousi esiin, kun pohdittiin EU:n tulevaisuutta tai kun aiheena on valmisteilla olevat tai jo prosessin läpikäyneet uudet säädökset? Pääkirjoituksista arvioitiin myös sitä, millaisena Suomen vaikuttajarooli näyttäytyy EU:n jäsenenä.
- Lähtökohtana aihejaottelulle olivat Analyysiosa A:n aiheet, mutta luokittelua täsmennettiin työn kuluessa vastaamaan pääkirjoitusanalyysin sisältöjä.
- Lähteinä olivat Analyysiosa A:n medialista pois lukien mediat, jotka eivät julkaise pääkirjoituksia (Yle, MTV ja Uusi Suomi). Ulkopolitiikka-lehti ei julkaissut EU-aiheisia pääkirjoituksia seurantajakson aikana.
- Relevanttiuskriteeri: pääkirjoituksessa käsiteltiin Euroopan unionia muuten kuin ohimennen mainintana (esim. EU-tilastomaininta, EU-komissaari presidenttiehdokkaana).

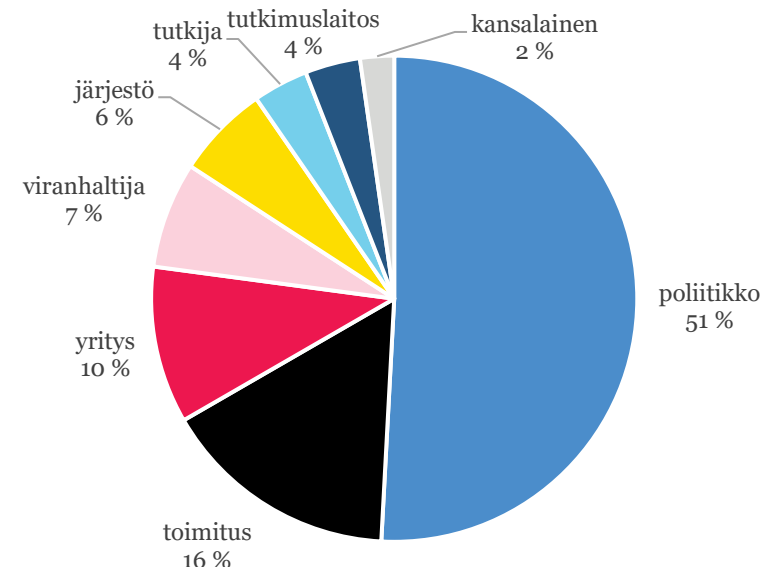
Selvitykseen valitut aiheet

- **Aluepolitiikka**
- **Datatalous** (mm. tietoturva, digitaaliset asiat, tekoälyn sääntely)
- **Energia** (mm. polttoaineet, energiavero, ”pakkoremontit” – kun kustannusten säästö - näkökulma)
- **EU ja Ukraina** (mm. myös Venäjän pakotteet, Venäjän kansalaisten matkustaminen)
- **Hallitusneuvottelut** (hallitusneuvottelujen yhteydessä esiin noussut Suomen EU-politiikka)
- **Ilmasto ja ympäristö** (mm. hiilinielut, päästöt, ”pakkoremontit” – kun ilmastonäkökulma)
- **EU:n elpymispaketti** (tai ”elpymisväline)
- **Ennallistamisasetus**
- **Kansalaisten oikeudet** (mm. EU-kansalaiset, ihmisoikeudet, vapaa liikkuvuus)
- **Maahanmuutto** (mm. EU:n ulkopuolelta tuleva maahanmuutto, kun EU:n näkökulma)
- **Maa- ja metsätalous** (mm. metsästys, kalatalous, hakkuut)
- **Raha- ja finanssipolitiikka** (mm. korot, keskuspankit)
- **Regulaatio ja toimeenpano** (mm. verot, kiellot, esim. uudet lääkkeet, tupakkakielto, nuuska)
- **Tukipolitiikka** (mm. yritystuet, hankerahoitus, hankkeet, EI maataloustuet)
- **Ulkosuhteet** (EU:n ulkopolitiikka, Kiina, Yhdysvallat, jne.)
- **Muut aiheet** (mm. nimityshuhut, EU-tilastot, EU-komissaarit presidenttiehdokkaina, jne.)

Keskustelijat

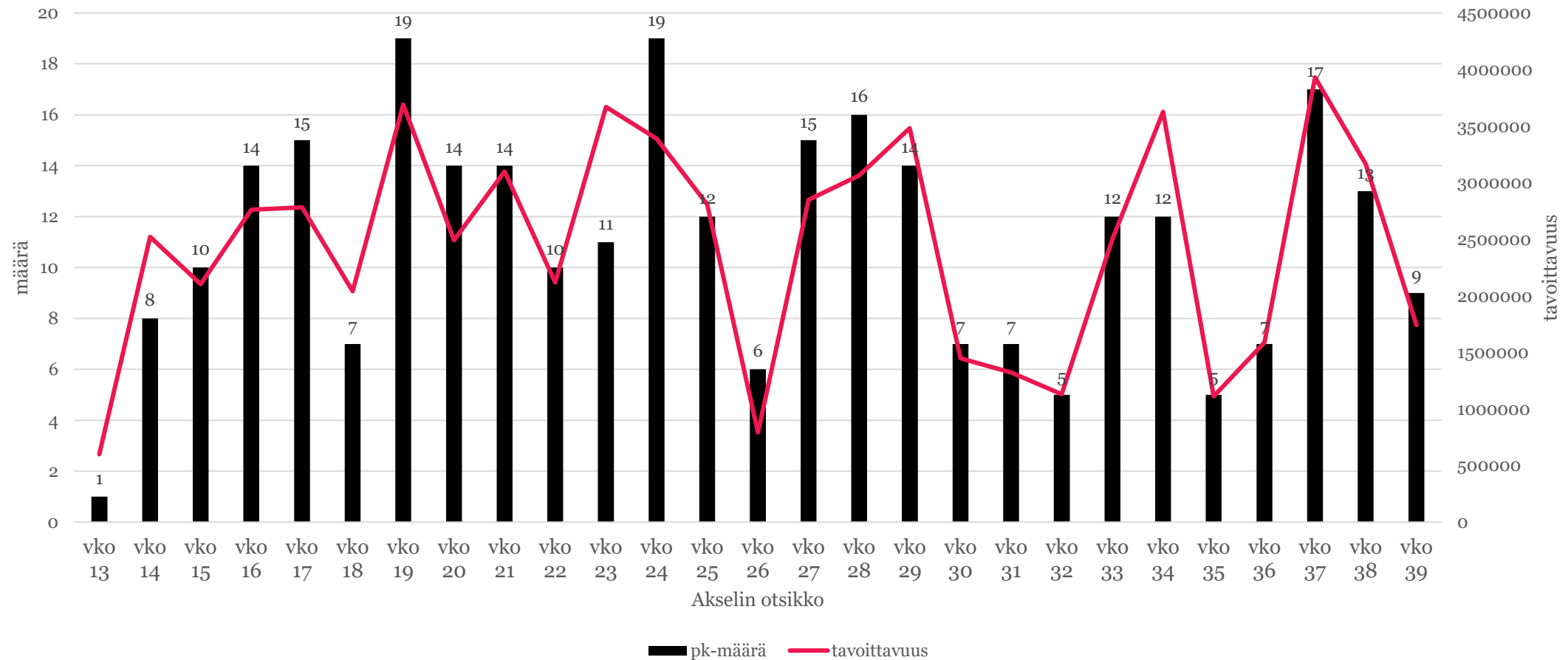
Pääkirjoituksissa ei esiinny haastatteluja tai suoria lainauksia henkilöiltä. Pääkirjoituksissa voidaan tehdä epäsuoria siteerauksia nimetyn henkilön tai tahon kommenttiin.

- **Poliitikoksi** on tässä merkitty henkilö, joka toimii esimerkiksi kansanedustajana tai ministerinä (vaaleilla valittu)
- **Järjestöjä** ovat tässä analyysissä ammattijärjestöt ja erilaiset elinkeinoelämän etujärjestöt, yleishyödylliset säätiöt ja muut järjestäytyneet yhdistykset. Yleensä järjestöä edustaa artikkeleissa joku henkilö.
- **Viranhaltijat** ovat valtion virassa toimivia henkilöitä, jotka kommentoivat eri asioita edustamansa viraston puolesta.
- **Tutkijat** tulevat usein yliopistomaailmasta, mutta voivat myös edustaa eri tutkimuslaitoksia.
- **Toimitus** on keskustelijana silloin, kun kyse selkeästi pääkirjoitustoimittajan/toimituksen analyysistä tai kommentista.
- Nimettyjen **yriysten** edustajat kommentoivat uutisia yrityksensä tai toimialansa näkökulmasta.
- **Kansalainen** on yksityishenkilö, joka voi kommentoida henkilökohtaisesti tai esimerkiksi oman ammattikuntansa edustajana.

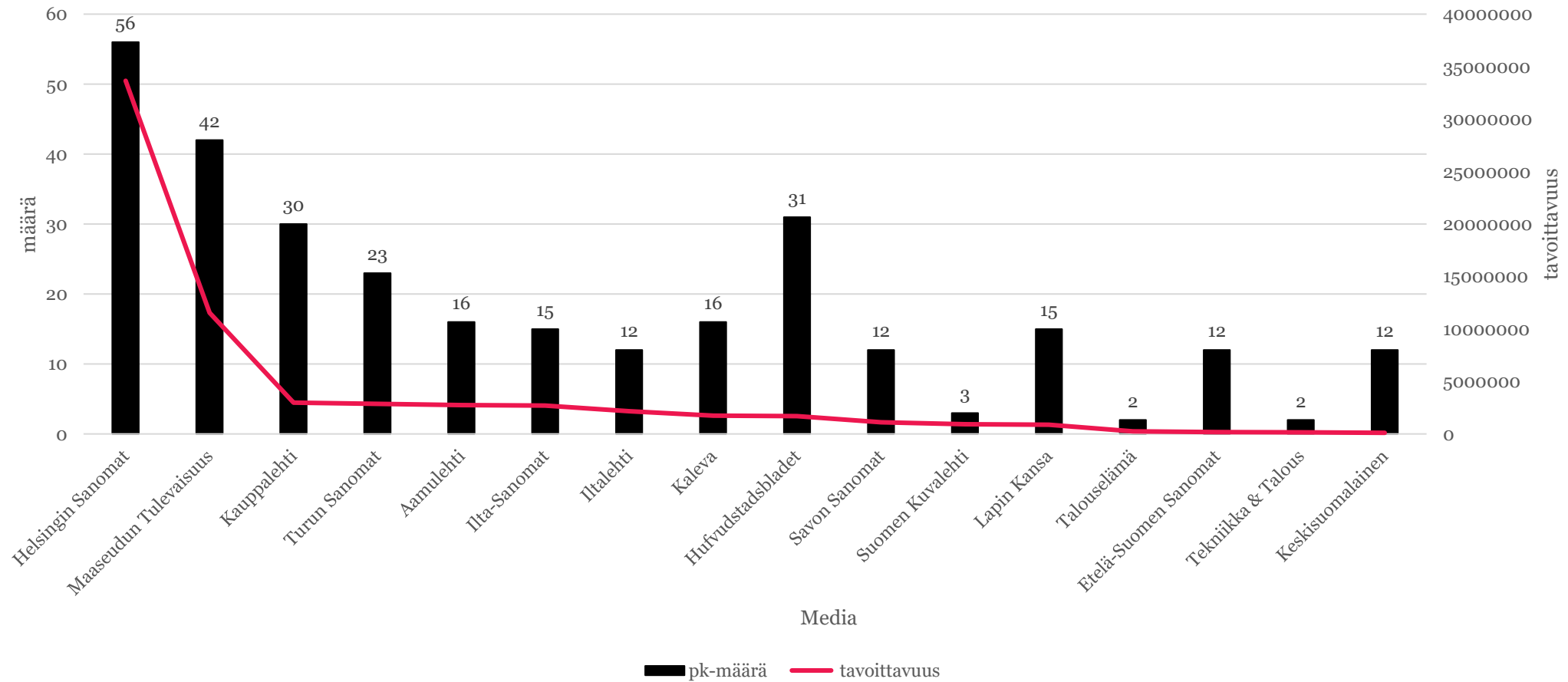

Löydökset koko aineistosta

Pääkirjoitusten kokonaismäärä ja tavoittavuus, ajallinen kehitys

Pääkirjoitusten kokonaismäärä ja tavoittavuus, medioittain

Keskeiset löydökset – Kaikki mediat (1/5)

- Tutkimuksessa mukana olleiden medioiden pääkirjoituksissa EU-aiheet keskittyivät useimmin analysoimaan Ukrainan tilannetta, EU:n ulkosuhteita ja ilmasto- ja ympäristöasioita. Mielenkiintoinen huomio on, että maakuntalehdissä ykkösaiheeksi nousivat EU:n ulkosuhteet.
- Pääkirjoitustoimittajien näkökulma katsoo usein EU:ta kokonaisuutena. Pääkirjoituksissa analysoidaan ja taustoitetaan Suomelle tärkeitä ja paljon uutisjulkisuutta saavia päätöksiä.
- Päähuomio tarkastelujaksolla oli asetuksissa ja säädöksissä, jotka oli hyväksytty parlamentissa, valmisteluvaiheen asioita oli esillä hyvin vähän.
- Yleisesti ottaen Euroopan Unionia käsitellään neutraaliin sävyyn. Pääkirjoituksissa EU:ta kohtaan esitetty kritiikki on rakentavaa ja eteenpäin katsovaa. Suomen EU-jäsenyyttä kyseenalaistavia näkökulmia tai jäsenyyden negatiivisia vaikutuksia ei nouse pääkirjoituksissa esiin.
- EU:n päätösten ja uusien säädösten vaikutuksia tarkastellaan laajassa kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisten kansalaisten arjen ja lompakon näkökulmasta, kuten oli havaittavissa pelkästään EU-uutisjournalismin keskittyneessä analyysissä.

Keskeiset löydökset – Kaikki mediat (2/5)

- **Venäjä** oli jakson aikana eniten mainintoja kerännyt EU:n ulkopuolinen valtio. Useimmiten keskustelu liittyy Ukrainan sodasta seuranneisiin EU:n asettamiin Venäjä-pakotteisiin. Arvioita esitettiin myös siitä, miksi ja millä keinoin Venäjä pyrkii aiheuttamaan eripuraa EU:n sisällä. Epäyhtenäinen EU on myös Venäjän etu, oli pääkirjoitustoimitusten usein tekemä johtopäätös.
- Yhteinen EU:n ulkopuolelta **tuleva tulevaisuuden huolenaihe ja uhka** pääkirjoituksissa oli geopolitiikka ja **Kiina-riippuvuus**, jonka riskiä huojuvat suurvaltasuhteet kasvattavat. EU:n suhteet Kiinaan ovat monimutkaiset: se on samaan aikaan tärkeä kauppakumppani, mutta autoritaarisena valtiona se on vahvasti ristiriidassa EU:n edustamien arvojen kanssa. EU:n Kiina-suhteet saivat pääkirjoituksissa selvästi enemmän näkyvyyttä, kuin esimerkiksi EU:n suhteet Yhdysvaltoihin tai Suomen lähimpiin EU-jäsennaapureihin.
- **EU:n tulevaisuutta** koskevat analyysit liittyivät usein myös itälaajentumisen haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Keskustelua käytiin myös EU:n sisältä tulevista uhkista, jotka voivat rikkoa unionin yhtenäisyyttä. Tarvetta on mm. päätöksenteon uudistamiselle, jotta päätöksen teon prosessi nopeutuisi ja uskottavuus parantuisi. Yksimielisyysvaatimuksesta olisi siirryttävä määräenemmistöpäätöksiin.

Keskeiset löydökset – Kaikki mediat (3/5)

- Tämän tutkimuksen pääkirjoitusten perusteella Suomi voisi olla paljon **aktiivisempi ja johdonmukaisempi** jäsen EU:ssa. Esimerkiksi ennallistamisasetuksen valmistelun yhteydessä europarlamentaarikot välittivät Suomeen viestiä siitä, että EU:hun ei tule Suomesta yhtenäistä viestiä. Suomalaisten vaikutusmahdollisuuksia metsäpolitiikassa heikentää se, että Suomesta Brysseliin kantautuvat viestit ovat ristiriitaisia. EU:n päättäjillä on vähän tietoa suomalaisesta metsänhoidosta ja ristiriitaiset viestit vain lisäävät hämmennystä. Lopulta Suomi kuitenkin onnistui vaikuttamaan ennallistamisasetuksen sisältöön niin, että seuraukset eivät ole niin pahat kuin aluksi pelättiin.
- Uuden hallitusohjelman EU-linjauksista todettiin muutamassakin pääkirjoituksessa, että Suomi **tulee jatkossa vaikuttamaan EU-linjauksiin hyvissä ajoin ja proaktiivisesti**. Tosin käytännön keinot ja konkreettiset tavoitteet jäivät vielä avoimiksi. Aktiivinen rooli näyttäisi kuitenkin pääkirjoitustoimittajien arvion perusteella tarkoittavan lähinnä Suomen kansallisten etujen varmistamista. Toisaalta taas EU:n yhtenäisyyden murentuminen eri maiden turvatessa omia etujaan nähdään uhkana EU:n toimintamahdollisuuksille tulevaisuudessa.

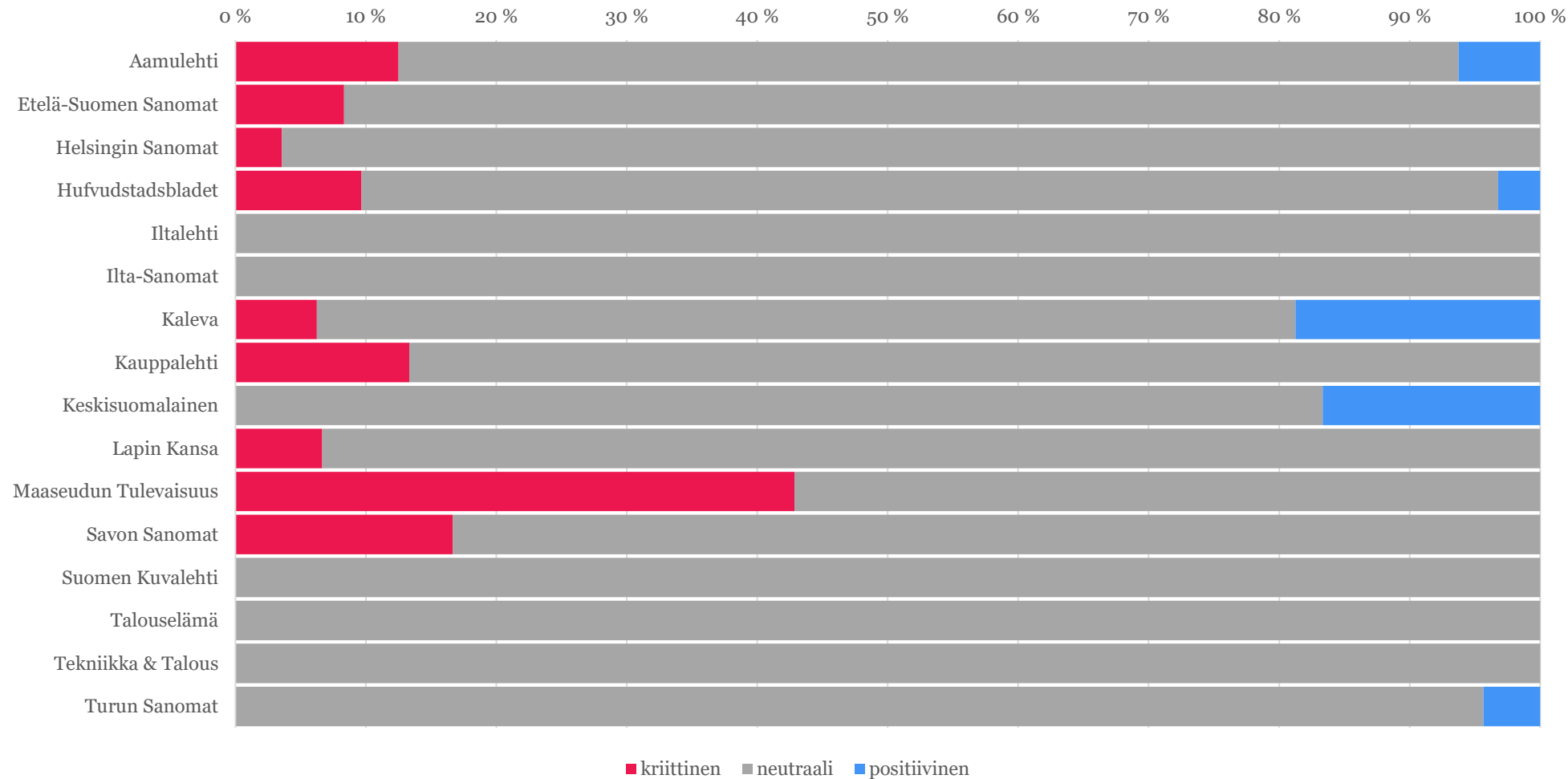
Keskeiset löydökset – Kaikki mediat (4/5)

- Tämän tutkimuksen materiaalista on eroteltavissa erilaisia **pääkirjoitustyyppejä**. Ryhmät eivät ole toisiansa poissulkevia eivätkä rajoitu yksinomaan niiden yhteydessä mainittuun mediaan. Yhteisiä nimittäjiä oli kuitenkin sen verran, että seuraavanlaisen hahmotelman pystyi rakentamaan:
- ***Analyttinen Arvokeskustelija***: Helsingin Sanomissa (HS) ja Hufvudstadsbladet (HBL) käytiin muita pääkirjoituksia enemmän arvokeskustelua. Lukijoita muistutettiin EU:n yhteisistä arvoista, jotka osaltaan luovat unionille yhteisen lähtökohdan. HS:n ja HBL:n pääkirjoituksissa myös peilattiin EU:n arvoja suhteessa muuhun maailmaan (esimerkiksi EU ja Kiina) ja miten ne vaikuttavat yhteistyömahdollisuuksiin.
- ***Ahkerä Taustoittaja***: *Maaseudun Tulevaisuuden (MT)* pääkirjoituksissa käsillä olevaan aiheeseen paneudutaan perusteellisesti ja teksteissä mainitaan tiedonlähteitä, joita ei juuri muiden lehtien pääkirjoituksissa esiinny (EU:n virkamiehiä, EU-parlamentin ryhmittymiä, ulkomaisia tutkimuslaitoksia, jne.).

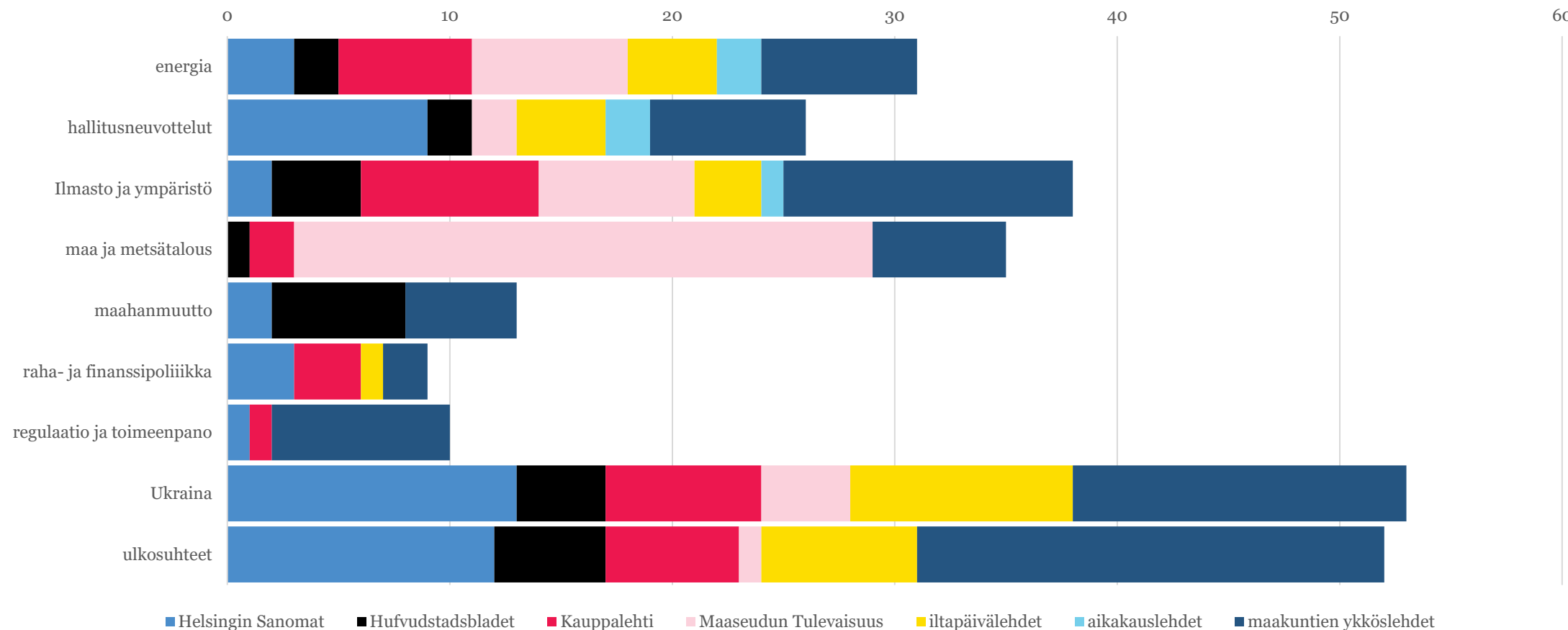
Keskeiset löydökset – Kaikki mediat (5/5)

- ***Mahdollisuuksien Osoittaja:*** *Kauppalehti (KL)* tarkastelee EU-uutisointia liiketoimintamahdollisuuksien näkökulmasta. Mitä esimerkiksi vihreä siirtymä, ennallistamisasetus tai hiilinielut tarkoittavat teollisuuden ja metsänomistajien näkökulmasta?
- ***Yhtenäisyydestä huolehtijat:*** *Maakuntien ykköslehdissä* EU-aiheita käsiteltiin varsin monipuolisesti, mutta eniten esiintynyt aihe oli EU:n ulkosuhteet, toisin kuin muissa medioissa. EU:n sisäisestä yhtenäisyydestä kannettiin maakuntalehdissä vakavaa huolta ja sitä uhkaavia tekijöitä analysoitiin useissa pääkirjoituksissa.
- ***Popularisoija:*** *Iltapäivälehtien* pääkirjoituksissa käsiteltiin muita medioita enemmän erityisesti Venäjän suhteita hyvinkin kärjekkäin ja värikkäin sanankääntein.

Keskeiset löydökset – sävy, kaikki mediat

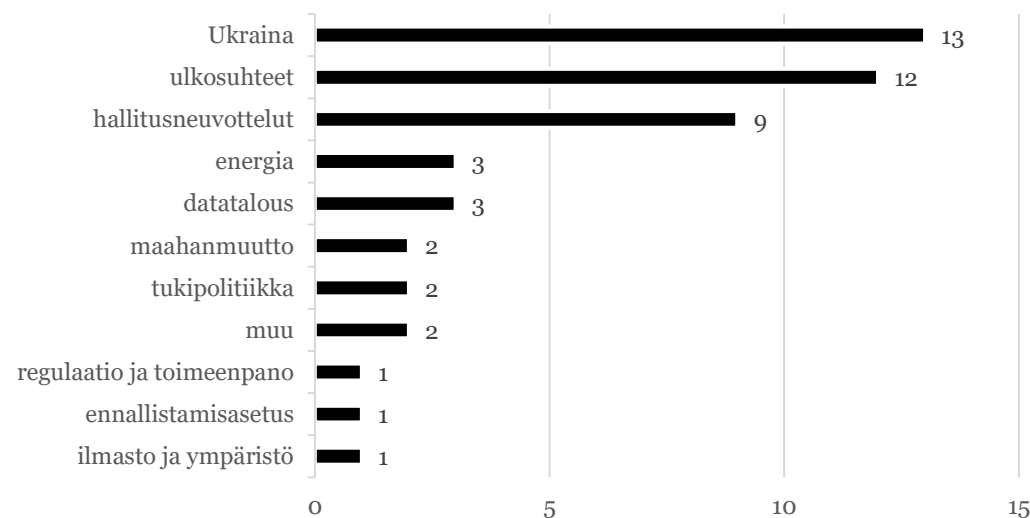
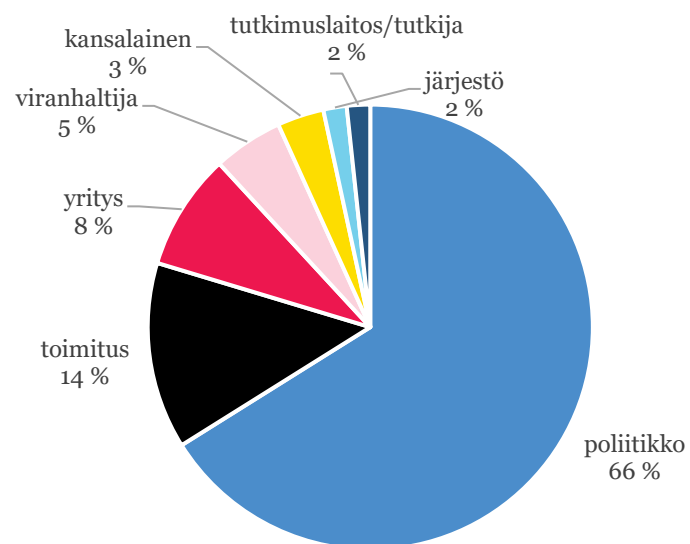
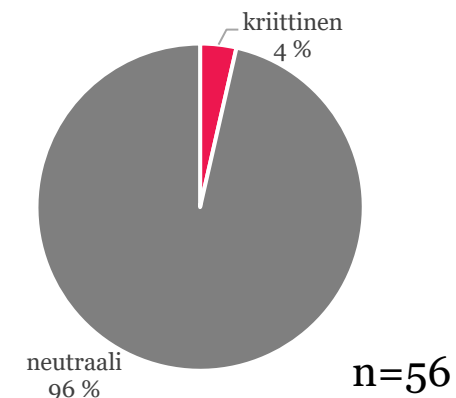
Keskeiset löydökset – Kaikki mediat, top aiheet

Mediakohtaiset huomiot

Keskeiset löydökset – Helsingin Sanomat (1/4)

- Helsingin Sanomien pääkirjoituksissa keskusteltiin useimmiten Ukrainaan ja EU:n ulkosuhteisiin liittyvistä aiheista. Näkyvä aihe oli myös hallitusneuvottelut, joiden yhteydessä keskustelua käytiin myös Suomen EU-politiikasta.
- Eri keskustelijaryhmistä Helsingin Sanomissa viitattiin useimmiten politiikkoihin. Osassa pääkirjoituksista ei ollut mainittu selkeää muuta toimijaa tai toimijan näkemystä asian taustoituksessa, jolloin pääkirjoitus koostui toimituksen analyysistä.

Keskeiset löydökset – Helsingin Sanomat (2/4)

- Helsingin Sanomien (HS) pääkirjoituksissa tutkimusjakson aikana Ukrainan tilannetta käsiteltiin useimmin. HS profiloituu vahvana Ukrainan tukijana. Toukokuussa Ukrainan presidentin Volodymyr Zelenskyin vierailun yhteydessä HS totesi Suomen olevan Ukrainalle kiitollisuudenvelassa, koska ukrainalaisten taistelutahto ja sotamenestys pitivät Suomelle Nato-ovea auki. Ukraina hakee Suomen tukea omalle Nato- ja EU-jäsenyyksilleen ja sen myös saa ainakin HS:n pääkirjoituksessa (4.5.), jossa todetaan, että ”Ukrainan asia on meidän”.
- HS analysoi **EU:n tulevaisuutta** (8.5.) toteamalla, että Venäjä muutti ratkaisevasti myös EU:ta hyökätessään Ukrainaan. EU ryhtyi rivakasti kasvattamaan Ukrainan sotilaallista voimaa. Jännitteiden kasvu luo **geopoliittisia paineita EU:n itälaajentumiseen**. Uhkakuvina nähdään geopoliittisten paineiden vaikutus hakijamaiden jäsenyysehdoille. Jo toteutuneena uhkakuvana mainitaan oikeusvaltion romahdus Unkarissa.

Keskeiset löydökset – Helsingin Sanomat (3/4)

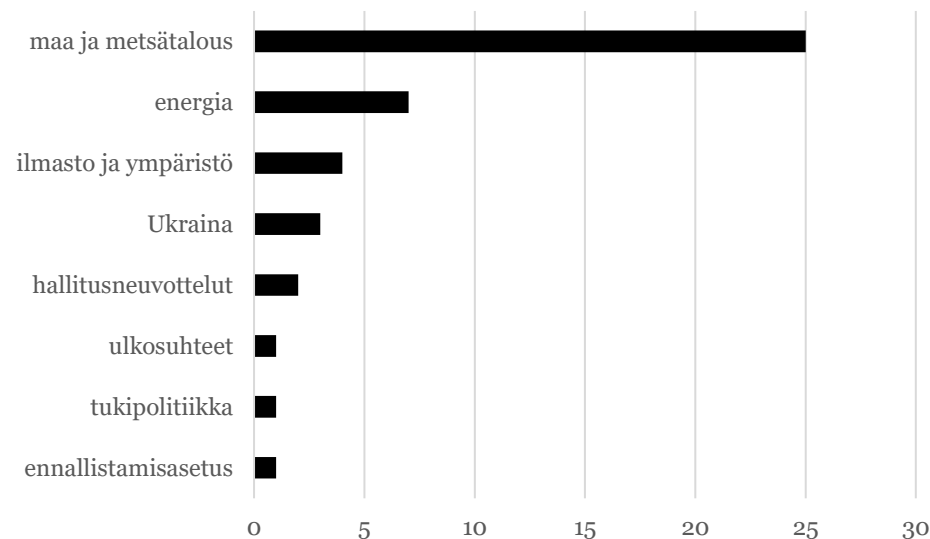
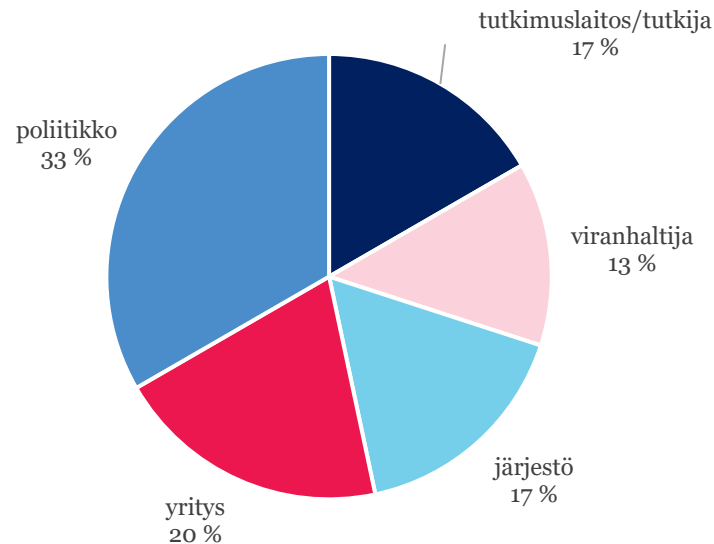
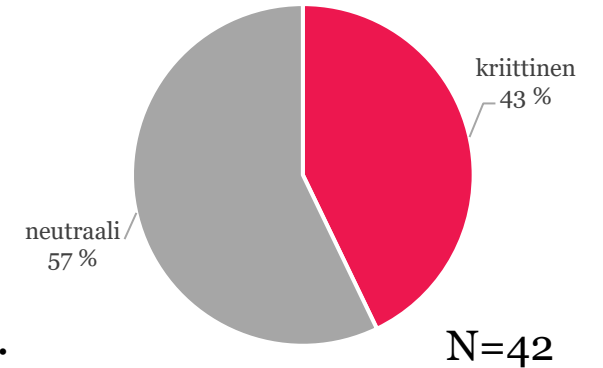
- HS seurasi pääkirjoituksissaan muun muassa Turkin vaalien tuloksia, ja Turkin oman ulkopolitiikan arvaamattomuutta. Turkin Erdogan mm. kytki yllättäen Ruotsin Nato-jäsenyyden Turkin EU-jäsenyyteen.
- Brexitin jälkeisen Britannian arvioidaan muodossa tai toisessa lähentyvän Eurooppaa uudelleen.
- Lännen uudet haastajat, kehittyvien maiden Brics-ryhmä kokoaa rivejään. Samaan aikaan samanmielisten ryhmä lännessä kutistuu, etenkin jos EU ei pysty olemaan kiinnostava kumppani myös sellaisille maille, joiden kanssa yhteistä arvopohjaa ei ole.
- Syyskuussa uusi pääministeri Petteri Orpo avasi uuden hallituksen EU-linjaa ja kuvasi sitä edistykselliseksi ja pragmaattiseksi. Eurooppaministeri Anders Adlercreutz oli edellisenä päivänä kuvannut linjaa konservatiiviseksi. Tärkeintä oli HS:n mukaan se, että hallitus on ymmärtänyt Venäjän horjutuksen ja Yhdysvaltain ja Kiinan välisen kamppailun merkityksen EU:lle. Hallituksen EU-politiikkaa kuitenkin nakertaa perussuomalaisien pitkän aikavälin tavoitteena oleva EU-ero. Hallituksen mukaan Suomi ottaa aktiivisen roolin EU-politiikassa, mutta on vielä epäselvää, miten tätä aletaan toteuttamaan.

Keskeiset löydökset – Helsingin Sanomat (4/4)

- Helsingin Sanomien pääkirjoitusten näkökulma on päivälehdistä **vähiten kriittinen EU:ta kohtaan** tutkitussa aineistossa, mutta parannettavaa toki löytyy. Esitetty kritiikki kohdistuu EU:n yhteistä arvopohjaa nakertaviin ilmiöihin. Esimerkiksi 23.4. HS totesi, että EU on epäonnistunut tavoitteessaan olla ihmisoikeuksia kunnioittava arvoyhteisö Välimeren pakolaistilanteen hoidossa. Eurooppaan ei ole juuri ole laillisia reittejä turvapaikan- tai työviisumin hakijoille. Yhteinen turvapaikkapolitiikka puuttuu ja tämä näkyy Välimerellä Eurooppaan pyrkivien hukkumisina. Tästä on seurannut syvä uskottavuuskriisi. Vakava arvoriiri nähtiin myös Meduzan kustantajan Galina Timtsenkon urkinta-asiassa. Vaikka syyllistä ei löydettykään, jo pelkkä epäily siitä, että jokin EU-maa olisi urkinut EU-maahan perustettua mediaa on huolestuttava.
- **Vaatus yksimielisyydestä nakertaa EU:n toimintakykyä** ja onkin tärkeää, että Suomi on mukana ajamassa määräenemmistöäänestystä EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Keskeiset löydökset – Maaseudun Tulevaisuus (1/4)

- Maa- ja metsätalouteen liittyvät aiheet olivat näkyvimmissä roolissa Maaseudun Tulevaisuuden (MT) pääkirjoituksissa.
- Maaseudun Tulevaisuuden pääkirjoitukset olivat selkeästi tutkittujen medioiden kriittisimmät EU:ta kohtaan.
- Lehden pääkirjoituksissa aiheita taustoittivat muita medioita enemmän eri tutkimuslaitokset ja/tai tutkijat ja muut sidosryhmät (yritykset ja järjestöt).
- Pääkirjoituksissa keskityttiin vahvasti taustoittamiseen.

Keskeiset löydökset – Maaseudun Tulevaisuus (2/4)

- Maa- ja metsätalousaiheista Maaseudun Tulevaisuuden pääkirjoituksissa syvennyttiin useimmin ennallistamisasetuksen taustoihin päätöksenteon eri vaiheissa. Lehden (26.5.) mukaan asetus on keskeisessä roolissa vihreässä siirtymässä, mutta ”komission ylimielisyys on tärväämässä tärkeät tavoitteet”. Pääkirjoitus pohtii, miksi kaikesta hyvästä huolimatta eurooppalaisessa julkisuudessa **suhtautuminen ennallistamiseen ja vihreään siirtymään on muuttunut kielteiseksi**. Syyksi tälle nähdään mm. asetuksen huono valmistelu ja pääsyylliseksi prosessin epäonnistumiselle nimetään komission varapuheenjohtaja Frans Timmermans.
- Huhtikuussa EU-parlamentti hyväksyi metsäkatoasetuksen, jonka tavoitteena on estää metsäkatoa globaalisti. MT:n pääkirjoituksessa (21.4.) pureuduttiin metsäkatoasetuksen toimeenpanon ongelmiin: **maantieteelliset eroavaisuudet, tiukentuneiden vaatimusten näkyminen tuottajahinnoissa ja asetuksen uskottava valvonta globaalisti**. Säännöt eivät nytkään ole kaikille samat. EU-päätäjien puutteelliset tiedot metsistä ja metsänhoidosta herättivät huolta (MT, 12.6.). Osasyyski pääkirjoitus nimesi suomalaisten päätäjien ristiriitaisen viestinnän, joka on vahvistanut käsitystä, että asiat eivät ole kunnossa. Yhtenäisen viestinnän puuttuminen heikentää Suomen vaikutusmahdollisuuksia metsäpolitiikassa. Lehti nostaa esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen tutkimustulokset, jotka metsäalan ammattilaiset arvostelivat virheellisiksi.

Keskeiset löydökset – Maaseudun Tulevaisuus (3/4)

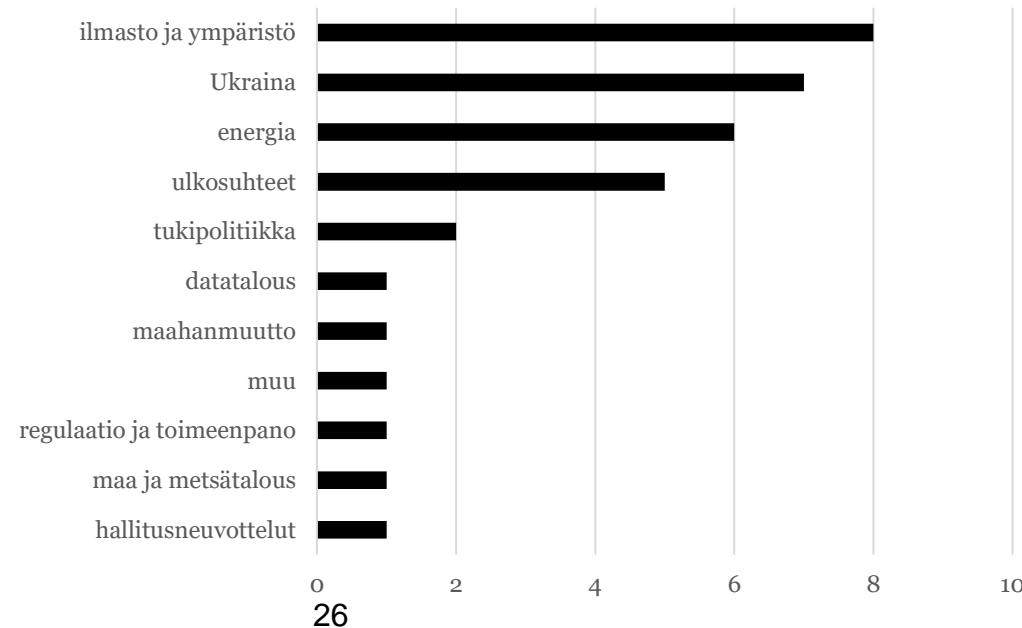
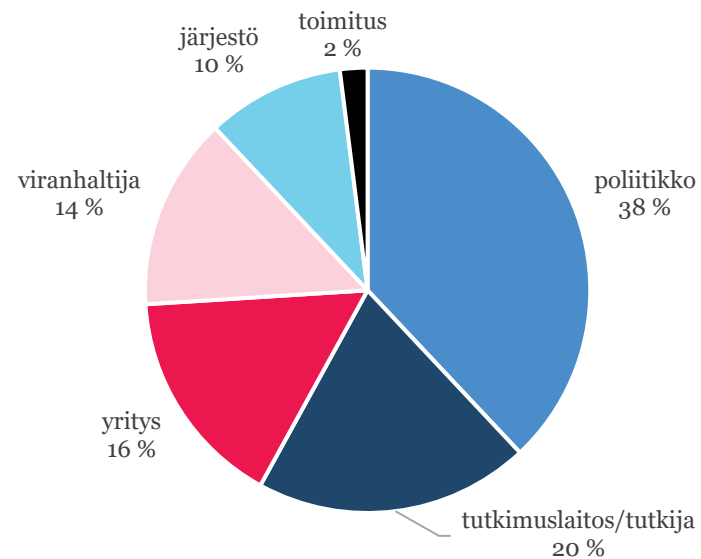
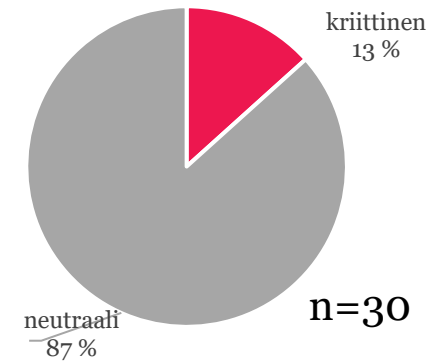
- Syyskuussa MT:n pääkirjoituksessa arvioitiin alkukesän EU-vaalien merkitystä. Uusien meppien käsissä on mm. EU:n tuleva maa- ja metsätalouspolitiikka. Useissa jäsenvaltioissa on nähty merkkejä ns. **alueiden kostosta**: valtapuolueet menettävät kannatustaan populistille epäoikeudenmukaiseksi koetun ympäristösääntelyn takia. Ensimmäiset kampanja-avaukset näyttävät, että EU:ssa ollaan viimein heräämässä maaseudun haasteisiin, toteaa MT (27.9.).
- Bioenergia oli tärkeässä roolissa MT:n pääkirjoitusten käymässä energiakeskustelussa. MT (24.4.) totesi mm. että hiilineutraaliutta on tavoiteltava teknologianeutraalisti. Esimerkiksi polttomoottoreiden totaalikiellon sijaan on etsittävä hiilineutraaleja polttoainevaihtoehtoja. Bioenergian hyväksyminen polttoaineeksi on myös Suomen edun mukaista. Monipuolinen energiapaletti varmistaisi myös EU:n huoltovarmuutta.
- EU:n hiilineutraalius-tavoitteeseen pääsemiseen liittyvät esitykset ja päätökset ovat MT:n (19.5.) mukaan usein ristiriitaisia, epäselviä ja epäoikeudenmukaisia. Valmistelua leimaa kiire, kun Ursula von der Leyenin komissiolla on kiire saada mahdollisimman paljon valmiiksi ennen toimikautensa päättymistä.

Keskeiset löydökset – Maaseudun Tulevaisuus (4/4)

- EU:n tulevaisuuden uhkakuvaksi MT (21.8.) nimeää ilmastorekyyliin, joka näkynee kevään 2024 EU-vaaleissa. Jäsenmaissa kannatusta saavat ne, jotka vastaavat ilmastopolitiikkaan kyllästyneiden kansalaisten huutoon. Kielteisiä vaikutuksia ei erityisesti maa- ja metsätaloudesta elantonsa ansaitsevien mielestä oteta huomioon. Suomi näyttää kokoaan suuremmalta. Tulevaisuuden mahdollisuuksina nähdään esimerkiksi suomalainen kestävä metsätalouden osaaminen, biokaasuteknologia.
- Maaseudun Tulevaisuus keskittyy uutisten taustoittamiseen ja muidenkin kuin poliitikkojen näkemykset ja asiantuntemus ovat näkyvästi esillä. Päätösten taustoituksissa viitataan usein mm. europarlamentin EPP-ryhmään, jonka agendalla maa- ja metsätalous on vahvasti. Näkyviä henkilöitä MT:n pääkirjoitusten galleriassa ovat etenkin komission varapuheenjohtaja Frans Timmermans ja puheenjohtaja Ursula von der Leyen. Maa- ja metsätalousoasioiden asiantuntijoina suomalaismepeistä ovat erityisesti Petri Sarvamaa ja Nils Torvalds. Vaikka kriittisiä näkökulmia nostetaan esiin monipuolisesti, varsinaista EU-vastaisuutta ei MT:n pääkirjoituksista löydy. Kritiikkiä saa Maaseudun Tulevaisuuden pääkirjoituksissa EU:n päätöksenteon prosessit, ei esimerkiksi EU:n arvopohja tai ilmastopoliittisiin tavoitteet.

Keskeiset löydökset – Kauppalehti (1/3)

- Kauppalehden pääkirjoituksissa ilmasto- ja ympäristöaiheet olivat yleisimpiä. Toiseksi useimmin pohdittiin Ukrainan sodan vaikutuksia mm. talouteen.
- Taustoittajina esiintyivät useimmiten poliitikot ja eri tutkimuslaitosten edustajat. Yritysten ja elinkeinoelämän näkökulma oli vahva ja asiantuntijat edustivat useimmin liike-elämän tutkimuslaitoksia tai esimerkiksi pankkien analyytikoita.

Keskeiset löydökset – Kauppalehti (2/3)

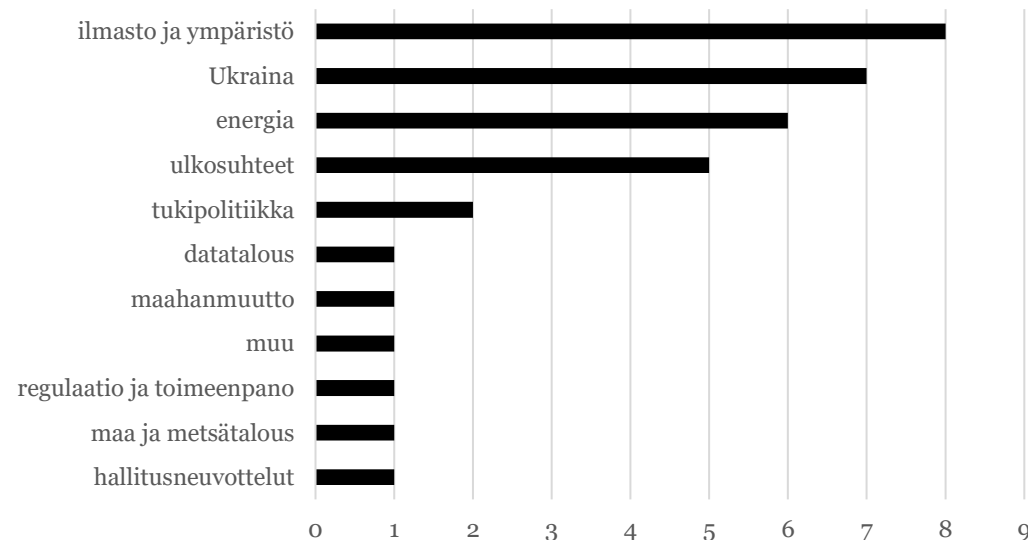
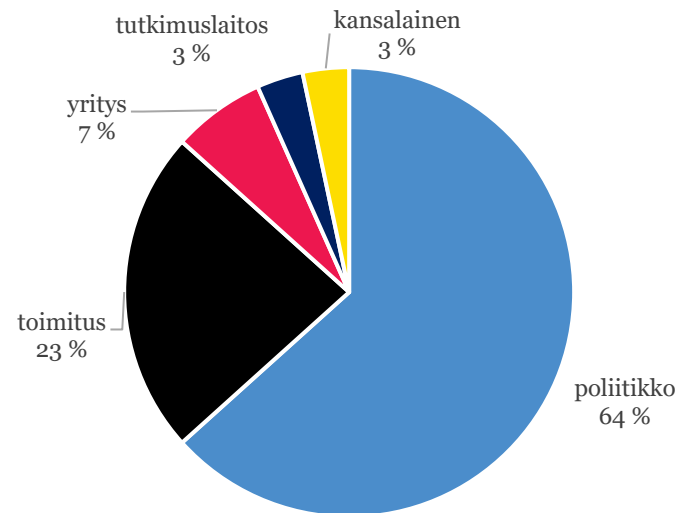
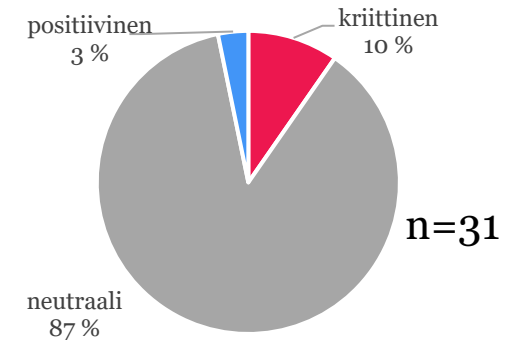
- Kauppalehden (KL) pääkirjoituksissa analysoidaan EU-sääntelyä usein liiketoimintamahdollisuuksien näkökulmasta. Joko sääntely luo uusia mahdollisuuksia, rajoitteita tai vaatii Suomelta taidokasta toimenpanoa. Esimerkiksi vihreä siirtymä nähtiin KL:n pääkirjoituksissa mahdollisuutena: Suomessa on suunnitteilla yli 90 miljardin euron investoinnit, pääosin meri- ja maatuulivoimaan. Investoinnit ovat merkittävä ajuri muun teollisuuden kasvulle. Riski on kuitenkin reagoida liian myöhään: yhteiskunnan olisi muututtava kasvuhakuiseksi, latausinfrastruktuurin rakentamiseen on panostettava ja digitalisaatiota edistettävä.
- Hiilinielut uhkaavat jäädä EU:n ja Suomen ilmastotavoitteista, totesi KL Suomen ympäristökeskuksen tuoreesta selvityksestä (21.4.). Suomessa tai EU:ssa ei ole arvioitu, miten valtio voi puuttua metsänomistajien omaisuuden käyttöön perustuslain näkökulmasta. Hallitusohjelmassa todettiin (KL, 19.6.), että uusi hallitus ei aio lisätä hiilinielujen määrää hakkuita rajoittamalla vaan turvaa hiilinielutavoitteiden saavuttamisessa vielä kehitteillä oleviin teknologisiin ratkaisuihin. Yleisesti on odotettavissa, että EU:n ilmastotoimet jatkavat laajenemista ja kiristymistä vaalien tuloksista riippumatta (KL, 7.7.).

Keskeiset löydökset – Kauppalehti (3/3)

- Näkökulma Ukrainaan oli Kauppalehden pääkirjoituksissa enimmäkseen taloudellinen. Toukokuussa lehdessä pohdittiin EU:n sotatalouden käynnistämistä, kun Ukrainaan luvattuja ammuksia ei ole kyetty toimittamaan riittävästi. Investoinnit sotateollisuuteen ovat EU:ssa olleet riittämättömät. Poliittista yhtenäisyyttä rikkoo venäläiseen rahaan sotkeutunut Unkari. Syyskuussa rivit rakoilivat lisää, kun Unkari ja Puola ajautuvat kiistaan viljan viennistä. Sotatalouden näkymiä taustoittivat mm. työeläkevakuuttaja Varman Risto Murto ja Patrian Esa Rautalinko.
- EU:n pakotteiden vaikutuksia Venäjän talouteen arvioitiin muutamissa pääkirjoituksissa. KL (8.8.) arvioi, että länsi ei ole onnistunut tyrehtyttämään Venäjän kauppaa riittävästi. Suomen Pankin arvion mukaan Venäjän kansantalous jopa kasvaa tänä vuonna – toki sotatalouden ansiosta. Kiina on avainasemassa pakotteiden toimimisessa, mutta lännen toiveet eivät ole tässä täyttyneet. KL arvioi kuitenkin jo 18.8., että rupla on syöksymässä ja korot nousivat Venäjällä jo 12 prosenttiin: pakotteet alkavat näkyä ja Venäjän talous riutuu.
- EU:n ulkosuhteista keskusteltaessa Kiina, ja erityisesti taloudellinen riippuvuus Kiinasta, nähdään useammin riskinä ja uhkana kuin mahdollisuutena. Kiina-riski on pyrittävä ennakoimaan ja siltä on suojauduttava. Lisänä tässä keskustelussa on Kiinan ja Yhdysvaltojen tulenarka suhde. Tilanteen kärjistyessä maailmantalouden rattaat pysähtyisivät lähes kokonaan, todettiin Kauppalehdessä (16.6.).

Keskeiset löydökset – Hufvudstadsbladet (1/3)

- Ilmasto- ja ympäristöaiheet olivat useimmin näkökulman Hufvudstadsbladetin (HBL) pääkirjoituksissa.
- Pääkirjoitusten taustoituksissa olivat todennäköisimmin läsnä poliittisia päättäjiä. Yli viidenneksessä pääkirjoituksissa näkökulma oli selkeästi toimituksen.

Keskeiset löydökset – Hufvudstadsbladet (2/3)

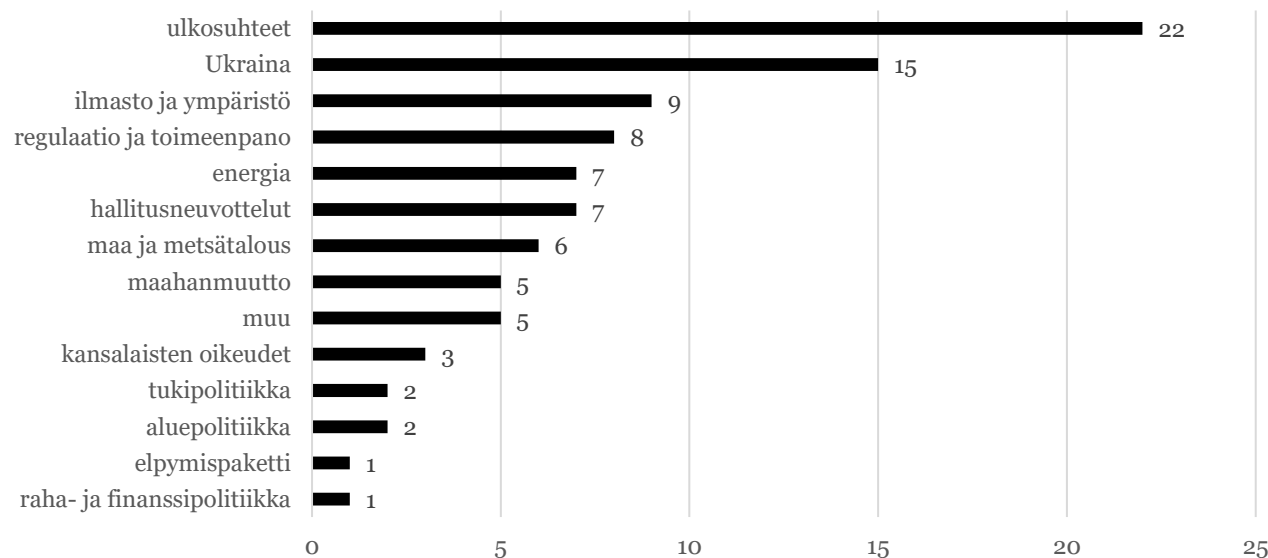
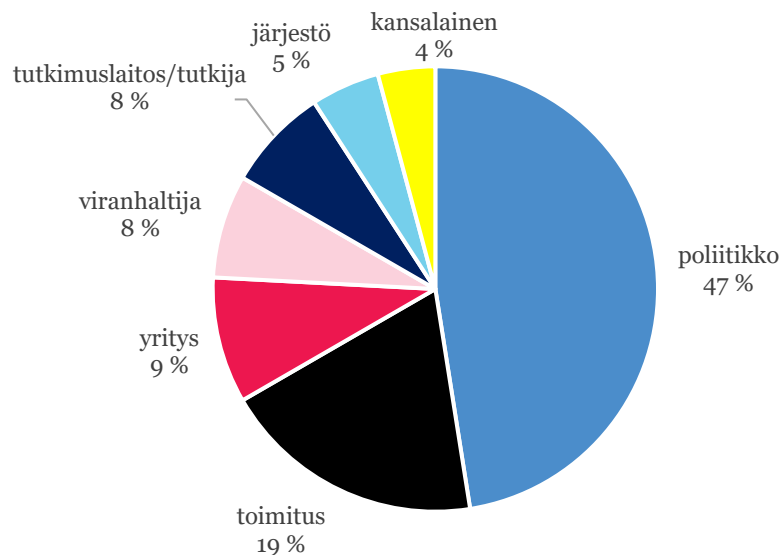
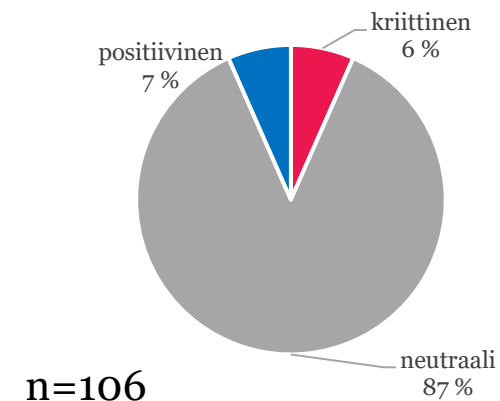
- Hufvudstadsbladetin (HBL) pääkirjoituksissa käytiin kriittistä arvokeskustelua EU:hun liittyen, yhteistä arvomaailmaa uhkaavien seikkojen näkökulmasta. Etenkin pakolaiskysymyksissä HBL (13.6.) esitti turhautumisensa siihen, että yhteistä maahanmuutto- ja pakolaispolitiikkaa ei EU:ssa tunnuta saavan aikaiseksi. Maahanmuuttoon yleisesti tiukentuneet asenteet kautta EU:n ovat nyt tekemässä mahdottomasta mahdollista ja yhteisymmärrys saatetaan saavuttaa. Turvapaikkahakemusten käsittelyä nopeutetaan ja kriteerejä tiukennetaan. Solidaarisuusajattelu ei kuitenkaan mene tasan ja varsinkin itä-Euroopan maat hajottavat rivejä.
- HBL arvelee, että maahanmuuttokysymyksiä pidetään tiivisti varsinkin populistipuolueiden vaaliohjelmissa ensi keväänä. EU:n yhtenäinen pakolaispolitiikka ei kuitenkaan poista tarvetta avuntarvitsijoiden suojelulle. Heinäkuussa EU:n solmimia sopimuksia pakolaisvirran tukkimisesta mm. Tunisian ja Libyan kanssa kutsuttiin sopimuksiksi paholaisen kanssa. Autokraatit vaativat EU:n rahaa aktivoitakseen omia rajavartijoitaan edes jonkin verran (HBL, 21.7.).

Keskeiset löydökset – Hufvudstadsbladet (3/3)

- Hufvudstadsbladetin pääkirjoituksissa myös metsäpolitiikkaa tarkasteltiin arvojen näkökulmasta. Perinteinen suomalainen ”vihreän kullan” ajattelu vie metsäpolitiikankin vastakkainasetteluun, joissa pohditaan yksityistä omistusoikeutta, elämäntapaa, valinnan vapautta ja voittoa. Vastapuolelle jäävät metsästä vieraantuneet ”cityvihreät”, jotka haluavat pelastaa planeetan. Ainakin näin kärjistää HBL (22.4.). Hiilinielujen kutistumisen hinta voi olla kuitenkin miljardeja euroja. HBL:kin, kuten Maaseudun Tulevaisuus ja Kauppalehti, koki metsänomistajien näkökulman puuttuvan keskustelusta.
- Yli viidenneksessä HBL:n pääkirjoituksista ei nimetty yhtä tiettyä lähdettä tai tahoja. Pääkirjoitus koostuu tällöin pääkirjoitustoimittajan omasta analyysistä.

Keskeiset löydökset – maakuntien ykköslehdet (1/5)

- Maakuntien ykkösissä (Aamulehti (AL), Etelä-Suomen Sanomat (ESS), Kaleva (KA), Keski-suomalainen (KS), Lapin Kansa (LK), Savon Sanomat (SS) ja Turun Sanomat (TS)) selkeästi yleisin pääkirjoitusten aihe EU:hun liittyen olivat ulkosuhteet.
- Poliitikot esiintyvät pääkirjoituksen taustoittajina useimmin, mutta viidennes pääkirjoituksista keskittyy toimitusten analyysiin.

Keskeiset löydökset – maakuntien ykköslehdet (2/5)

- Maakuntien ykköslehdet on tässä käsitelty kokonaisuutena. Yksittäisistä lehdistä on nostettu esiin merkittävimmät huomiot alueellisten aiheiden huomioimiseksi.
- **EU:n Kiina-riippuvuus herätti huolta maakuntalehdissä.** Kaivoskysymykset puhuttavat erityisesti pohjoisessa. EU:n yhtenäisyyden rakoilu vaikuttaa EU:n ulkopolitiikkaan. EU:n ulkosuhteita analysoitiin maakuntien ykköslehdissä enemmän kuin tämän aineiston muissa medioissa.
- *Lapin Kansan* (LK, 14.9.) pääkirjoituksessa todettiin, että **kriittisten mineraalien saatavuuden turvaamiseksi** uusia kaivoksia on avattava. Lapissa kyseeseen tulisi esimerkiksi Sodankylän Sakatti. Uuden lakialoitteen tavoitteensa on **nopeuttaa kaivosprosessia** nykyisestä jopa kymmenistä vuosista pariin vuoteen. Kiina-riippuvuuden riskeistä ollaan yksimielisiä, keinoista sen lopettamiseksi ei. Kaivoksia kammotaan, vaikka ilman niitä vihreä siirtymä ei etene.
- *Savon Sanomat* (SS, 15.8.) muistutti myös, että riippuvuussuhteita totalitaarisiiin maihin on vaarallista rakentaa. Vihreä siirtymää mahdollistaa EU:n Venäjä-riippuvuuden vähentämisen, mutta lisää Kiina-riippuvuutta. Kriittiset mineraalit ja lääketeollisuus ovat esimerkkejä pelottavan vahvoista riippuvuuksista. SS nosti esiin myös **vastakkainasettelun**, jossa poliittisesti Kiina-riippuvuutta halutaan vähentää samaan aikaan kun elinkeinoelämä taputtaa lämpimästi kiinalaisille investoinneille.

Keskeiset löydökset – maakuntien ykköslehdet (3/5)

- *Savon Sanomien* (SS, 7.4.) analyysin mukaan Kiinaa kohtaa on oltava kriittinen; se miten Kiina toimi Putinin sodan suhteen määrittää EU:n ja Kiinan suhteita jatkossakin. Ukrainan kustannuksella ei voida turvata taloudellisia etuja. Myös *Keskisuomalainen* (KS, 18.5.) muistutti, että Kiina on autoritaarinen yksipuoluediktatuuri, jonka käsitys oikeasta maailmanjärjestyksestä on aivan toisenlainen kuin läntisissä demokratioissa. Tämä on pidettävä mielessä, kun Kiina-suhteiden ydin on siirtymässä taloudesta suurvaltapolitiikkaan. Kiinan johdon sanan uskotaan vaikuttavan Venäjän johtoon.
- *Kaleva* (20.7.) kertasi CELAC:n huippukokouksen mahalaskun syitä. EU:n neuvottelukoneisto ei onnistunut saamaan aikaan sovitteluratkaisuja oikein mistään. Kokouksessa ei onnistuttu tuomitsemaan Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Putin on onnistunut takomaan kiilaa EU:n ja Latinalaisen Amerikan väliin. Brics-maiden kauppa on Venäjälle elintärkeä.

Keskeiset löydökset – maakuntien ykköslehdet (4/5)

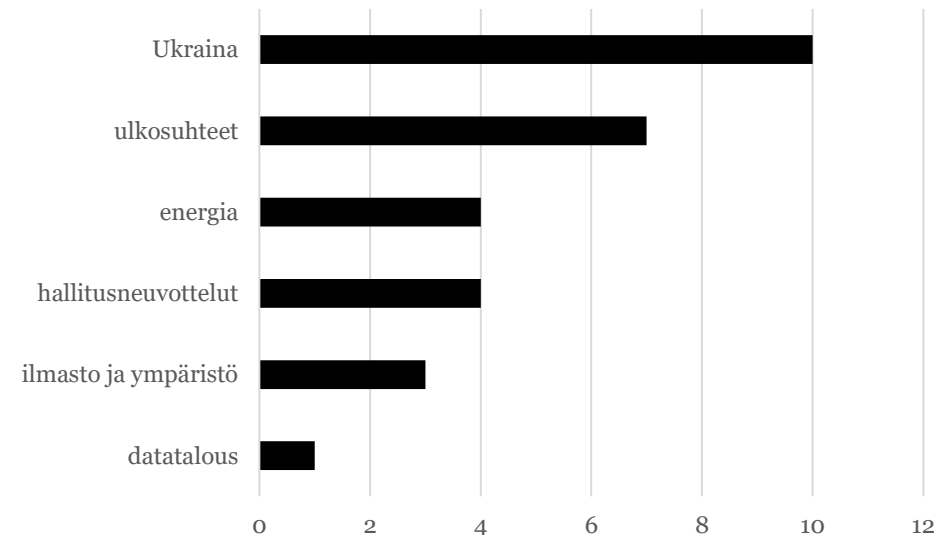
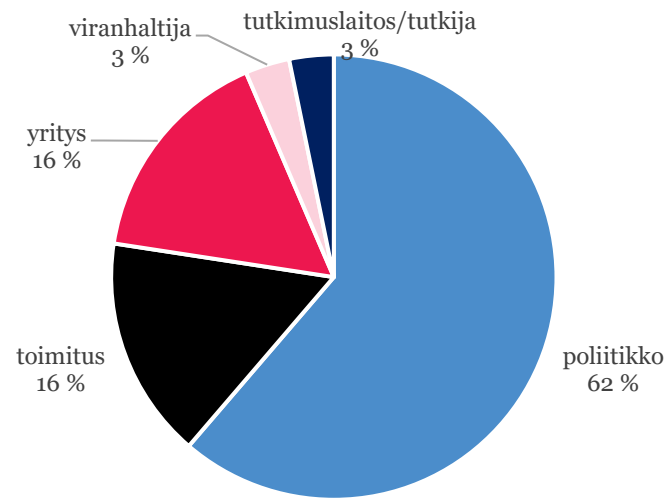
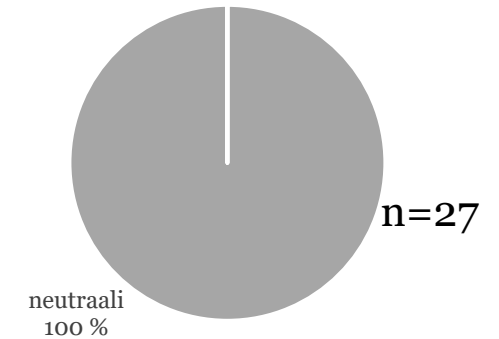
- *Turun Sanomat* (TS, 13.4.) esitti huolen EU:n yhtenäisyyden rakoilusta, kun Ranskan presidentti Emmanuel Macron esiintyi Kiinan vierailullaan EU:n johtajana. Macron oli selvästi EU:n yhteistä linjaa myötäsukaisempi Kiinaa kohtaan, mm. Taiwan-politiikassa. Macronin matka oli pr-voitto Kiinalle. Ranska ja Macron pyrkivät täyttämään Merkelin jättämän valtatyhjiön ulkopolitiikassa. Brexit muutti EU:n vallanjakoa osaltaan, samoin äärioikeistolainen hallitus Italiassa.
- *Aamulehti* (AL, 9.6.) muistutti, että Itävallan kaasusta 63% tulee edelleen Venäjältä, Itävalta ei myöskään toimita Ukrainaan aseapua vedoten ”puolueettomuuteensa”, rikkoen näin EU:n linjaa. Piiloutuminen perinteiden taakse ei ole tätä päivää, Aamulehti totesi.
- *Turun Sanomissa* (TS, 24.9.) EU-rintaman ja yhtenäisyyden rikkojaksi nimettiin Puola, joka päätti lopettaa aseiden viemisen Ukrainaan ja keskittyvänsä aseistamaan itseään. Päätöksen taustalla olivat Ukraina viljavienti ja Puolan vaalit, joissa laita-oikeiston odotetaan kasvattavan suosiotaan.
- *Aamulehti* (AL, 28.5.) uskoo Suomen mahdollisuuksiin kehittyä isoksi vetymahdiksi. Suomen kannattaa hyödyntää isot energiareservit. Tätä varten tarvitaan vetymarkkinalaki, johon uuden hallituksen tulisi sitoutua. Tarvittavat pääomat energiainvestointeihin ovat valtavat, ja siihen tarvitaan apuja ulkomailta.

Keskeiset löydökset – maakuntien ykköslehdet (5/5)

- **Eurooppa-päivä noteerattiin maakuntalehdissä.** Vaikka EU:n yhtenäisyydelle onkin uhkakuvia, kokonaisuudessaan Euroopan yhtenäisyys ja päättäväisyys Ukrainan tukena on voimistunut Venäjänkin yllätykseksi, totesi *Keskisuomalainen* (KS, 9.5.).
- *Kalevassa* (KA, 10.5.) siteerattiin komissaari Jutta Urpilaista, joka patisteli suomalaisia aktiivisuuteen jo asioiden valmisteluvaiheessa. Maakunnissakin kannattaa olla proaktiivinen mieluummin kuin reaktiivinen. *Kaleva* totesi myös, että EU-myönteisyys on pysynyt Suomessa ennätyslukemissa, vaikka kaikki eivät EU:n tuomaa hyvää vielä tunnista. *Kaleva* viittasi myös EVA:n kyselyyn suomalaisten EU-asenteista. EU merkitsee suomalaisille vapautta, vakautta ja vaurautta.
- *Turun Sanomat* (TS, 10.5.) mainitsi myös EVA:n tutkimuksen suomalaisten EU-tyytyväisyydestä. *Turun Sanomat* kuitenkin nosti esiin ristiriidan: EU:n suosio on ennätyskorkealla, vaikka unioni on joutunut reagoimaan kriiseihin, jolloin aktiivinen kehittäminen on jäänyt kriisien taltuttamisen jalkoihin. Kansallisia etuja ajetaan jopa epäreiluin keinoin.

Keskeiset löydökset – iltapäivälehdet (1/3)

- Ukraina oli yleisin iltapäivälehtien pääkirjoituksissaan käsittelemä EU:ta koskeva aihe (Ilta-Sanomat (IS) ja Iltalehti (IL)).
- Iltapäivälehtien pääkirjoituksissa taustoittajana oli useimmiten poliitikko. Pääkirjoitusten EU-aiheista oli toimituksen omaa analyysiä noin 16%:ssa ja saman verran näkyi yritysten ja elinkeinoelämän tahoja.

Keskeiset löydökset – iltapäivälehdet (2/3)

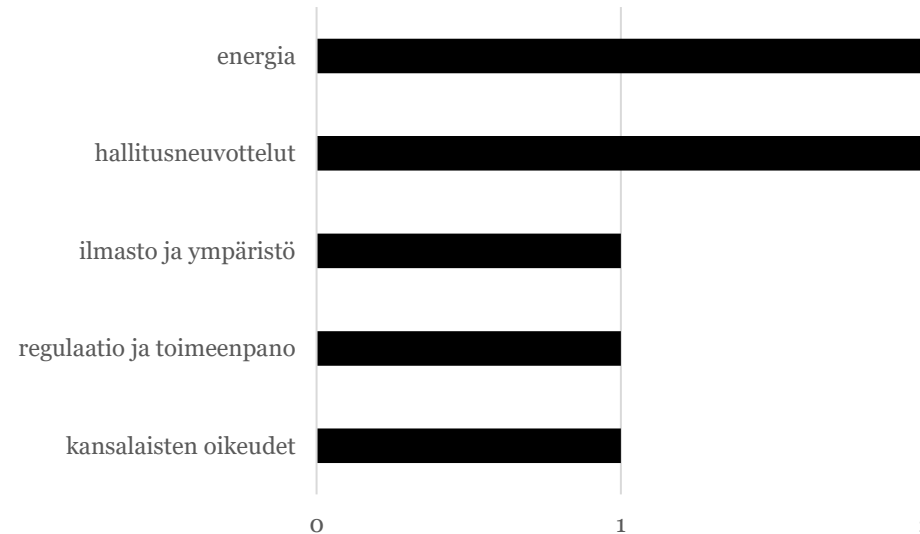
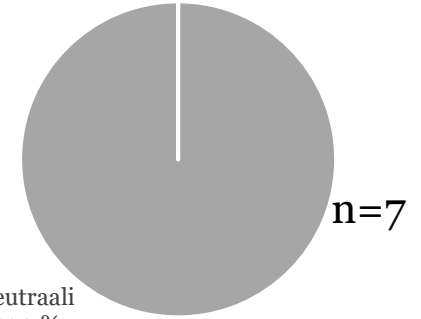
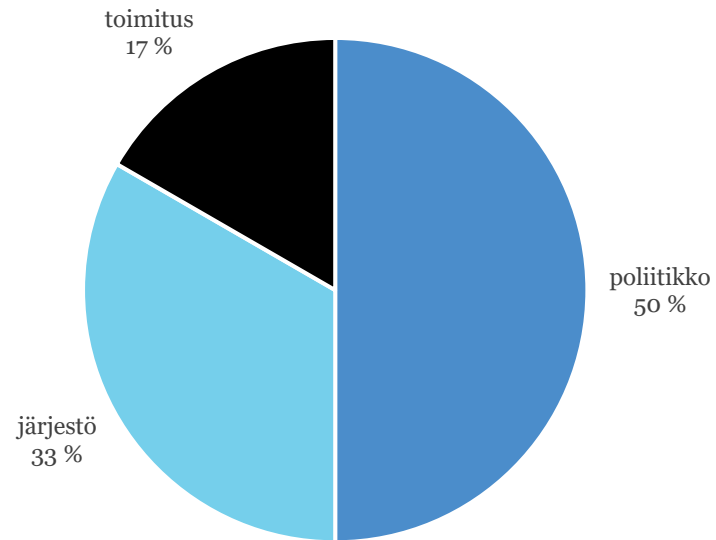
- Eurooppa-päivänä Venäjällä vietettiin ”voitonpäivää”, kuten *Ilta-Sanomien* (IS, 10.5.) pääkirjoituksessa todettiin. Lehti nimesi sen *irvokkaaksi näytelmäksi*, jossa Putin pyrki esiintymään omilleen. IS:n pääkirjoituksessa esiintyivät Putinin ja voitonpäivän juhlinnan yhteydessä myös termit *pullisteluyritys, roistovaltio, arvaamaton, vaarallinen ja satuilupuhe*.
- Ukrainan sodan seurauksena muuttunutta tilannetta Euroopassa tarkastellaan iltapäivälehdissä usein Suomen näkökulmasta. Venäjää ei nähdä yhteistyö- ja kauppakumppanina vaan uhkana, joka on eristettävä (IS, 16.6.). Lähivuosina EU:takin koskeva iso kysymys on Ukrainan jälleenrakennus, jonka satojen miljardien kustannus voi kaatua Euroopan unionin maksettavaksi.
- *Iltalehti* (22.9.) otti vahvasti kantaa Puolan ilmoitukseen lopettaa asetoimitukset Ukrainaan. Aiemmin Puola oli yksi Ukrainan läheisimmistä auttajista. Puola reagoi sisäpoliittisiin paineisiin. Venäjällä uutista lännen tuen rakoilusta on odotettu. Samassa pääkirjoituksessa todettiin, että Suomessakin on tasapainoiltu, mitä sotilaskalustoa voidaan antaa Ukrainalle ja mitä on pidettävä itsellä oman puolustuskyvyn turvaamiseksi.

Keskeiset löydökset – iltapäivälehdet (3/3)

- *Iltalehden* pääkirjoitus (IL, 26.4.) analysoi presidentti Niinistön valtiovierailua Etelä-Afrikkaan ja Namibiaan. Geopoliittisen tilanteen kiristymisen ja suurvaltojen valtapeli on pannut vauhtia myös EU:n ja Suomen Afrikka-politiikkaan. EU:n Afrikka strategiaa motivoi vahvasti oma etu, koska Afrikan kriisit heijastuvat vahvasti myös EU:hun. Eurooppa haluaa kuitenkin osansa maanosan talouskasvusta ja resursseista, jotta EU:n Kiina-riippuvuutta saadaan vähennettyä. Länsimaat kärsivät kuitenkin kolonialismin painolastista. IL:n mukaan Niinistö jätti karttakepin kotiin ja kertoi Suomen tarinan: kehitysmaasta sadassa vuodessa maailman onnellisimmaksi, turvallisimmaksi ja vakaimmaksi valtioksi.
- EU:n suurimpana ulkoisena uhkana nähdään iltapäivälehdissäkin Kiina-riskin laukeaminen. *Ilta-Sanomat* (IS; 17.8.) totesi, että sinisilmäisyyden aika on ohi ja Eurooppa ei saa jättää sivustaansa alttiiksi Kiinan kiristykselle.

Keskeiset löydökset – aikakauslehdet (1/2)

- Aikauslehdistä pääkirjoitusvertailussa mukana olivat Talouselämä, Tekniikka & Talous ja Suomen Kuvalehti.

Keskeiset löydökset – aikakauslehdet (2/2)

- *Talouselämän* pääkirjoituksessa (TE, 28.4.) sivuttiin EU:n diversiteettisääntelyä, kun lehti listasi Suomen vaikutusvaltaisimmat naiset. Vuoden 2026 jälkeen naisten osuus pörssiyhtiöiden hallituksissa on 0 prosenttia – ei siksi, että Suomessa oltaisiin herätty diversiteetin arvoon, vaan koska EU niin määrää. TE 22.9. nosti esiin Suomen alkoholiverotuksen: olutvero on edelleen EU-maiden ylivoimaisesti korkein.
- *Tekniikka ja Talous* –lehden pääkirjoituksessa (T&K, 28.4.) todettiin, että Suomen elinkeinoelämä pelkää oikeistohallituksen mokaavan vihreän kasvun. Valtiontukikilpailu nostaa päätään USA:ssa ja EU:ssa ja on uhka Suomen vihreille investoinneille, jos Suomi ei pysy tahdissa. Vetytalous nähdään mahdollisuutena myös T&K:n toimituksessa (T&K, 16.9.). Tavoite 10% koko EU:n vedyn tuotantokapasiteetista on hurja, mutta parempi pitää rima korkealla, kuin ylittää liian alhaalla oleva rima.
- *Suomen Kuvalehdessä* (SK, 5.5.) muisteltiin EU:n laajentumista vuonna 2004, jolloin unioniin liittyi 10 uutta jäsenmaata, niiden mukana Viro. Odotuksista huolimatta Viro ei tyhjentynyt Suomeen. Maahanmuutto on jälleen kuuma aihe, mutta historia on opettanut, että houkuttelu on vaikeampaa kuin maahanmuuton hidastaminen. SK (31.6.) arvioi uuden hallituksen lähtökohtia osallistua EU:n huippukokoukseen ja odotti kokouksesta työlästä pääministerille.

Yhteystiedot

Sari Näsi

Senior Analyst

sari.nasi@meedius.com

+358 50 5908781

Riikka Marjamäki

Johtava asiantuntija

Ennakointi ja koulutus

+358 40 848 1769

riikka.marjamaki@sitra.fi

Päivi Hirvola

Johtaja

Koulutus

+358 40 549 8008

paivi.hirvola@sitra.fi